

Изази сваке
недеље.

ЗА СВЕ СРПСКЕ КРА-
ЈЕВЕ СТАЈЕ НА ГОД.
60 ГР. ИЛИ 6 ФОР. НА
ПО ГОД. 30 ГР. ИЛИ
3 ФОР. НА ТРИ МЕС.
15 ГР. ИЛИ 1 ФОР. И
50 НОВ.

Претплата се шаље
напред уредништву.
УРЕДНИШТВО ЈЕ У БО-
ГОСЛОВИЈИ.

СИОН

НЕПЛАТЕНА ПИСМА ОД
НЕРЕДОВНИХ ДОНИС-
НИКА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ЛИСТ ЗА СВЕШТЕНИКЕ, ВАСПИТАТЕЉЕ И РОДИТЕЉЕ.

Издаје и уређује проф. БОГОСЛ. АРХИМ. НЕСТОР.

Беседа пред причешћем.

„Постахеса тѣлеснѣ, постимса,
братіе, ѿ дѣхокнѣ“. (црк. стих).

Дивна је и пуна тајанственог смисла свака установа наше
мајке св. цркве, па и ова, што од времена на време одре-
ђује за нас дане поста и уздржања! У природи над нама
несветли безпрестанце јарко сунце и не цвета вечно умиљато
пролеће. Сваки дан замењује ноћ, кад се природа после днев-
ног умора враћа у себе и као да се одмара од дневних тру-
дова. Свуда у природи прилив и одлив, тежња у спољашност
и повратак у себе. Па овај закон периодичких промена —
по општем закону вечне божје правде — прострла је света мати
црква и на живот људски; јер је јасно појмила, да би човек
увео у души, да би исцедио сву снагу своју, кад му примамљиви
живот света неби дао да се одмори *на само*, кад би задовољство
за задовољством непрестано текло у животу његову!

Пости су, дакле, за нас то исто, што и за физичку при-
роду периодичке промене у години. Природа се одмара, да
се јави у своје време живљом и веселијом. И човек се огра-
ничава у својим телесним жељама да би опет имао права на
оне радости, к којима тежи наша чувствена природа.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

И шта би било од све оне четир-годишње промене у природи, кад њу неби сагревало јарко сунце и освежавале благодетне кишице и прохладе ноћне? Наравно да би она изгубила сву своју живост и постала неспособна за произвођење. Овакво би исто било и с човеком, кад се неби орошавао благодетном снагом у тајнама свете мајке цркве нарочито пак у св. тајни причешћа, — у овом духовном сједињењу са Исусом, као вечним извором живота и благодети.

Хришћански скуп, који данас испуњава овај дом божи и молитве, јасно ми говори, да су многи — схватајући ову преку и велику потребу своју — скупили се данас управ ради тога, да приступе к св. чаши Господњој, да освеже и подкрепе своју снагу у сједињењу са снагом Онога, чија капља крви беше кадра да опере сву земљу од греха, и покрене сво људство истинском напредовању и добру. Лепа и похвална жеља и намера сваког таквог хришћанина! Јер с тим јасно исказује, да схваћа задаћу свог живота, да поштује и слуша одредбу своје мајке цркве, која га је чувала од њо-левке и која ће га чувати кроз сва времена и на овоме и на ономе свету.

Но да би ти, хришћанине, који желиш приступити к овој св. чаши тела и крви Христове, приступио онако, како се од тебе то захтева, те да ти тајна ова послужи у корист онако, као благодетна кишица и топлота сунца у своје време за физичку природу, то послушај како си дужан да се претходно за њу спремиш.

I.

Поред поста и молитве, поред уздржања од неких јестива и задовољстава као подвига телесних, ти си још дужан да учиниш и душевни подвиг а на име: да се усредредиш у самога себе и да се запиташ за све своје грехове, које си учинио словом, делом, помислом, — нарочито пак за оне које си учинио свесно и слободно и за које те је

савест гризла или гризе. С тога ако већ ниси раније, то бар у овом сад тренутку, кад к св. тајни приступаш, запитај себе:

Јеси ли свагда био постојан у вери у Бога, као Творца, промислитеља, судију, који ће ти негда судити за сва дела твоја?

Да ли се ниси колебао о истинитости Исуса Христа као сина Божија, који је тебе ради сишао на земљу и на крсту издануо?

Дали се ниси двоумио о бесамртности твоје душе, о њеном трајању и после гроба?

Да ли си се свагда у твојим нуждама обраћао за помоћ к Богу пре, или си га тек онда тражио, пошто си сву људску помоћ и мудрост изцрпео?

Да ли ниси у нужди или без нужде порицао његова света својства и савршенства, и тражио од њега помоћи у лажи, превари, крађи, освети?

Да ли ниси име његово употребљавао у непослици, и, кунећи се овим, клетву своју нарушавао?

Долазиш ли недељом и празником у свети дом његов, да име његово прослављаш?

Скупљаш ли бар у те дане око себе своје млађе, своје домаће, да их у закону божијем поучиш и да им покажеш пут добра, правде, истине?

Дали си се бринуо да по могућности помогнеш сироту, странца, класта, нејака, стара?

Јеси ли увреде трпељиво сносио, а и од оних, које си ти сам увредио, опроштаја тражио?

Ћивиш ли умерено, саобразно своме звању и позиву, с добитцима свог поштеног труда и рада?

На све ово и овоме подобно дај одговора и себи и Богу, и ако у чему нађеш своју кривицу, похитај да се претходно очистиш, и оправдаш. Лекарства за то имаш ти у св. тајни исповести и разрешењу од свештенослужитеља као посредника између тебе и Бога. Угледај се за ово на ваљану и

трудољубиву домаћицу, која пажњиво успреми и очисти своју кућу кад у њу има да прими каква ваљана и одлична госта. Јер и ти приступаш да примиш у се једног од највећих и најодличнијих гостију — госта небескога, самога Исуса Христа. Па како ћеш га примити ако претходно непризнаш своје грехове и неочистиш ове из срца и савести?

II.

Но признати своје грехове, то је тек једна врлина за човека хришћанина. Од оног, који к св. тајни причешћа приступа, захтева се да — поред признања својих грехова — учини још и срдечно кајање о њима и да се тврдо обећа да у напредак неће у њих падати. И у овом, некати послужу, хришћанине, пример јеванђелског митара, као и пример ученика Христовог првоврховног апостола Петра. Први доби опростај својих грехова за искрено признање своје виновности пред Богом; а други — сузама покајања и тврдог обећања да ће у напред бити и остати на свагда веран љубави свога Господа — искупи и заглади своју кривицу у коју по слабости своје човечије природе беше пао, кад се оно у тешком тренутку одрече свога Господа.

III.

Напоследку ономе, који приступа к св. тајни причешћа, нужно је поред признања својих грехова и срдечног кајања о њима, да има још и живу веру у И. Христа и тврду наду на његово милосрђе. А шта ће то рећи — имати живу веру и тврду наду на Исуса? То ће рећи: имати на памети мисао а у срцу убеђење, да осем Господа Исуса, као светог и највећег праведника, није нико други у стању дати нам оправдање од наших грехова, као што нико, осем њега јединог, није био у стању искупити род људски од првородног греха и проклетства, у које беше пао преступљењем прародитељским. „Єдинъ во естъ ходатай Бога и человекъ, человекъ Исусъ Христосъ, давый себе избавленіе за всѣхъ. С тога без овакве

вере у Исуса Христа, без овакве наде на његово милосрђе, нећеш наћи, хришћанине, утехе и помоћи за опроштење својих грехова ни у себи ни ван себе.

И тако бл. хр. спрема за св. причешће, поред поста, — молитве, као телесног подвига, још је и у подвигу духовном а на име: у *испитивању себе самог, у срдачном признању и кајању о својим гресима*, и напослетку у уверењу — да све ово стишава и покрива жива вера у Исуса Христа и тврда нада на његово милосрђе!

Господи! даруј и нама такву веру, да приступајући к твојој св. чаши добијемо и ми од тог светог сједињења с Тобом опроштај својих грехова и нову снагу за наше напредовање у побожности и добру — **Амин.**

Г О В О Р

Епископа Штротсмајера

(Наставак).

Са свију страна чујем: Није ли Петар био у Риму? Није ли био распет главом доле? Ни су ли места, са којих је проповедао и олтари, на којима је свету мису (службу) свршавао у овој веч-ној вароши?

Да је Петар у Риму био, ово мњење оснива се, поштована браћо, само на предању. На послетку, нек је и био у Риму, како можете из његовог епископског достојанства и његово првенство — врховенство доказати? Скалигер, неки научар, није се устручавао изрећи, да се епископовање и становање Петра у Риму може узети као смешна приповетка.

(Вика: зачепите му (затисните му) уста, доле ђњим!). Поштована браћо! Готов сам ћутати; али зар није боље у овом сабору све испитати, као што то апостол заповеда, те само добро веровати? Али ми имамо диктатора, пред којим и сама његова светост Пије IX. клањати се и ћутати мора. А то је историја. Она није прича, са којом би се могло поступити онако, као што дончар поступа са блатом из ког прави донце и крчаге. Историја је адем

— дијамант, који изрезује слова на стаклу, која ~~не~~ можеш више избрисати.

Досада сам се увек позивао на историју, па и ако за време апостола ни речи о папству нашао нисам, то није моја кривица, по историје; желите ли ме довести у положај човека, који је ради изопачења окривљен? Чините ако то можете.

С десне стране допиру ми речи: „Ти си Петар, на тој стени сагради ћу цркву своју“, (Мат. 16). На ове примедбе, поштована браћо, желим одмахда одговорим; али пре тога, хоћу да вам кажем плод — резултат мог истраживања о тој ствари.

Будући да за време апостолско ни трага о папству не нађох, помислих, да ћу то може бити у црквеној историји наћи. Јавно вам кажем, тражио сам у прва четири столећа, да ли се гдегод име папџ налази, на где! нигде нисам нашао. Сигуран сам, да ни један од вас неће посумњати о поштењу великог и славног Августина епископа Хипијског. Овај побожни учитељ, дика и слава католичке цркве, бејаше тајником (секретаром) црквеног сабора у Меливи. Међу одлукама ове поштене скупштине, могу се ове слеђујуће важне речи наћи: „ко се жели на оне позвати, који покрај мора живе, таковог нико у Африци нећ не прими у црквену заједницу.“ Африкански епископи нису хтели признавати римскога епископа; шта више, свакога су прогонили који се клањао Риму.

Са шестог црквеног сабора, који је у Картагени држан за време епископа Аврелија, писали су ови епископи римском ~~Иде~~ ~~тину~~ и опомињали га, да позив не прима, који би му африкански епископи и свештеници слали, да у будуће не шаље посланике и комесаре, и да људску охолост у цркву не уводи.

Да је патријарх римски у прва времена покушавао узети сву власт и првенство над црквом у своје руке, као што му ултрамонтанци наметнути желе, и да је такову власт одишта имао: да ли би се усудили африкански епископи, и то још пре Августина опорицати то право папино? Радо пристајем на то, и саглашавам се с тиме, да је римски патријарх прво место заузимао и првим се међу осталим патријарсима сматрао, јер о томе јасно сведочи Јустинанов закон: „Нареди~~мо~~ по закључку четири црквена сабора, да буде старога Рима први епископ, а архијенископ цариградски, који је нови Рим, да буде други.“ На то ћете ви рећи: признај, и поклопи се папином првенству.

Али, поштована браћо, немојте одмах изрицати пресуду; јер закон Јустинанов овакав надпис има: О реду места патријараха. Из

овога се види, да је само првенство означено, а из тога никако не следује, да је и врховна власт па и управа дата. На пример: кад би се сви талијански епископи скупили у Флоренцију на сабор, па да првенство први епископ из Флоренције има — исто тако на истоку патријарх цариградски, а у Инглеској архиепископ Кантербуршки; али ни један од ових епископа не може себи присвојити то право и превагу над осталима. Важност римских епископа произилази из божанственог пуномоћја, но важност им даје сама варош у којој становаху. Господин Дарбог, нема веће важности од Архиепископа Авнионског; али зато, што у Паризу живи, он је знаменитији; но кад би он пренео своју архиепископску столицу са Сене на Рону, већ не би те важности имао. То исто важи и за грађанске и политичке околности. Префект Флорентијски нема веће власти од префекта из Више; али у грађанским и политичким одношајима ипак има већу важност.

Још из давнашњих времена, као што рекох, трудно се римски епископ да задобије врховну управу; и на несрећу, умало је недостиже; али његово тражење те врховне управе наиђе на одпор у закону, који је издао цар Теодосије II. У том закону овако се говори: „цариградски патријарх раван је у свему римском патријарху“. А на црквеном сабору у Калхидону држаном, изравњати су оба ова епископа и у црквеним пословима.

Шести црквени сабор, држан у Картагини, забрани свима епископима примати и носити титулу кнеза или врховног господара.

Што се тиче назива „општи епископ“, који папџ доцније прилагоди, св. Григорије, мислећи да се ниједан од његових наследника с тим називом неће китити, пише овако:

„Ниједан од мојих садругова да се не усуди ово не свето име на се примити; јер кад сам патријарх ово име да се узима, подкошава и омаловажава значај свога имена. Нек се клони сваки хришћанин од таке тежње, јер тада краде својој браћи чедно и добро име.“

Ове речи св. Григорија, управљене су на његовог садруга — цариградског патријарха, који жељаше бити првим у цркви. Папа Педагије II. назива цариградског патријарха Јована безбожним а не светим, за то, што је овај тежио да буде првосвештеник.

Не жели, вели он име првосвештеника, т. ј. најстаријег, као што је то незаконо присвојио Јован, немојте дозволити да ниједан патријарх ово оскврњено име носи, јер ће нас велика несрећа постићи, ако се међу свештеницима таква тежња појави. На њима би

се испунило оно пророштво: Он је цар синова гордости. Псал. II. пс. 13.

Ова сведочанства, а у стању сам и стотинама навести их, сведоче јасно као сунце, да су римски епископи, много доцније првенство добили и признати били. А осим тога, коме није познато, да је од год. 325. кад је никејски сабор држан, па чак до год. 580. т. ј. до другог екуменског сабора у Цариграду држаног, више од 1109 епископа били, који су на први шест сабора присуствовали, а међутим, од западних епископа, само њих 19 учествовали су у тим саборима.

Ко незна и то, да су црквени сабори сазивани по царској заповести без папског знања, а и против воље њихове? Ко незна да је Хосије, епископ Кордовски, био председником на никејском сабору, и да је одлуке тог сабора обнародовао? Доцније, овај исти Хосије, председовао је и на Сардикијском сабору, на ком посланик римског епископа Јулија неће суделовати.

О овоме, мислим да је доста, поштована браћо. Сад хоћу коју да прозборим о утврђењу првенства епископа римског, о чему сте мало пре приметили.

Под именом камена, на ком је црква саграђена, ви разумете Петра. Кад би то била истина, ми би се заиста оправдали, али наши оци, који су о томе ма шта морали знати, немишљаху тако као ми.

Св. Ђирило у својој четвртој књизи о тројству овако каже: „Мислим, да се под каменом вера апостолска разумети мора.“ Св. Хиларије епископ Поитијерски пише у другој својој књизи о тројству: „Стена (камен) је благословена, и једина стена вере, коју је Петар признао; а у шестој књизи исти вели: „на овој стени, т. ј. на вероисповести, црква је саграђена“.

Св. Јероним, у шестој својој књизи вели: „Бог је на овој стени цркву утемељио, а то је та стена, од које је Петар име добио“. Даље, говори св. Хрисостом у својој 53 проповеди на Матеја: „на тој стени желим своју цркву утемељити, т. ј. на веро-исповести“. А која је била вера апостола? „Ти си Христос син Бога живог“.

Св. Амвросије, архиепископ Милански (у другој глави писма на Ефесце), Василије Селеуци, и остали оци сабора цалхидонског тако исто о томе говоре.

Од свију учитеља црквени старог века, прво место заузима св. Августин, а нарочито што се учености тиче. Чујте дакле шта он пише у свом другом тумачењу на посланицу св. Јована: Шта значе речи: „желим своју цркву на овом камену саградити? То ће

рећи: на овој вери. т. ј. на вери која каже: Ти си Христос, син Бога живога“. А у 124. тумачењу о Јовану, налазимо ово знаменито место: „на овом камену, који си признао, желим своју цркву саградити, а Ј. Христос био је тај камен“.

Да овај велики епископ није веровао, да је црква на светом Петру саграђена, јасно се види из његових речи у његовој тринајестој проповеди: Ти си Петар, и на том камену, који си признао, т. ј. на твојој вери: „Ти си Христос Син Бога живога“, хоћу да саградим цркву. Дакле овде се на искреној вери петровој у Ј. Христа — саграђује црква, а неподразумева се сам Петар да је тај камен већ његова вера у Ј. Христа сина божјег. Цело хришћанство тог времена исто је тако веровало, као што је св. Августин то место протумачио.

(Наставиће се).

Катедре јепаркија у Србији.

(Наставак из 5-ог броја).

17., Епаркија Босанска (или Дебре-босанска) и Зворничка.

Како се управо незна, да ли је Босна имала свог народног православног јепископа у оно време, кад је у Србији био архиепископ, или је она тек деценије — под Душаном — постала засебна јепаркија, то је ми с тога и увршћујемо међу оне, које су основане после св. Саве.

До друге половине XIV. века, нигде се не спомиње, да су православни бошњаци имали свога јепископа. До устављења српске архиепископије и самосталне народне јепаркије у срп. цркви, Босна је као и остале српске земље добијала свештенике од јепископа рашког, који је био у оно време једини за сву Србију. Кад је св. Сава дошо у Србију, обраћали су се најближем јепископу: дабарском и моравичком. Кад је Стеван Твртко год. 1466. заузео Милешево, јепископ милешевачки подпао је под Босну. Шта више, не гледајући на то, што је Твртко био патеран, он је опет дозволио, да га, — може бити и због политичких назора, — венча на краљевство православно јепископ милешевски. То

је можда и учинило, те је основана била нарочита православна катедра јепископска у Босни. Мавро Орбин изриком каже: да је Твртка венчао на краљевство митрополит, који је седео у Милешевском манастиру. Свакојако, ако катедра није била установљена онда, то је њу Душан морао основати; јер као што знамо, он је највише гонио у Босни јеретике и трудио се, да распростре православу веру у тим крајевима.

Катедра митрополита босанског, на сву прилику, била је продужење катедре дабарске, а то се види из тога, што се она на многим местима зове: *Добре-босанска*.¹⁾

Доцније, кад су Турци завладали Босном, катедра митрополита била је у Сарајеву, где и данас постоји. —

У одломцима једног српског споменика из XV. века, спомиње се и јепаркија зворничка, са столицом у Зворнику.²⁾ На сву прилику, она је под овим именом основана после пропасти српског патријаршества и није се задуго одржала, јер у XVII. веку нигди се не спомиње.

Може бити, да је она била продужење јепаркије мацванске.

III.

Кад је Душан прогласио себе за цара и установио српско патријаршество, онда су и многи јепископи српски добили титулу митрополита, као што се о томе и у „Законику“ напомиње. У то време кад је закон писан, јераркија српске цркве састајала се из двадесет митрополита и јепископа, на челу којих, постављен би сабором патријар; а осим тога, било је доста игумана и калуђера, који су седели по манастирима и задужбинама „благочестивих краљева“.

По писменим споменицима, који су до нас дошли, ми до XVII. века, неможемо ништа поуздано казати, како је било

¹⁾ Записки Геогр. Общ. Т. XIII. р. 664, далм. магазин 1861. г. стр. 220, и 1863. год. стр. 167.

²⁾ Записки Гилфердинга, стр. 152.

у српској цркви и њеној јерархији. Али од тог времена, ми већ имамо два записа, из којих се може видети јерархијско стање српске цркве у време патријаршества. Једно је: списак катедара пећске патријаршије, писан патр. јерусал. Хри-сантом, око 1715. г.; а други је владике црногорског Васи-лија, од 1754. год.

Колико је управо било катедара при уништењу српске патријаршије, — незна се. Сравнијући и допуњујући поме-нута два списка, може се као достоверно узети, да у срп-ском патријархату, није било више од тријест (30) јерархија. По казивању српског патријара, који је у Русију ишао, пећ-ски патријар имао је под собом 40 јерархија; од њих било је 8 митрополита и 32 јепископа.¹⁾ Један митрополит српски, кога је 1698. год. послао у Москву патр. Арсеније Чарноје-вић, казивао је, да патријар пећски има под собом дванајест митрополита и неколико јепископа. Може се као поуздано узети, да су се сви српски јепископи у XVI и XVII. веку звали митрополити. А што се тиче јерархија, кад упоредимо сва извешћа, која су нам до сада позната, може се рећи, да више од 30 јерархија није могло бити у патријархату српском.

Продужујући ред катедара јепископских које су основане или у време самог оснивања патријаршества у Србији, или после политичким освајањем српских владаоца, ми морамо споменути, да су многе од њих (ако не и све), још и пре постојале; па су доцније, само придружене биле српској па-тријаршији. А то је била сасвим лака ствар, јер су суседи српски — Бугари и Грци, са којима су се срби највише су-кобљавали, исповедали једну исту веру са Србима. —

Поред већ постојећих јерархија српских за време патри-јаршества у Србији, биле су још и ове јерархије:

18. Новобрдска.

(Види јерархија Брачаничка).

¹⁾ Споменџа съ востокомъ, Муравьева ч. III. стр. листа 740.

19. Вучитрнска.

Варош Вучитрн, била је на косовом пољу, сјеверозападно од Приштине. на реци Ситници. Незна се ни кад је катедра установљена, ни кад је уништена. Спомен о њој, сачувао се у сопоћанском споменику, а по свој прилици, она је била продужење јепископије бањске. У време пропасти патријаршества, она је припадала пећској митрополији, а пре тога, налазила се у јепаркији Новобрдској.¹⁾

20. Белоцркванска.

Ова јепаркија, била је суседна јепаркији Нишкој, јер је к њој доцније и присаједињена. У њеној области била је варош Крушевац. Године 1737. митрополит Нишки, звао се и белоцркванским. Први пут спомиње се у сопочанском споменику од XV и XVI. века. У списку патр. Хрисанта и владике Василија, ње нема, а то с тога, што је била већ спојена са Нишком јепаркијом. Доцније, у XVIII. веку, спомиње се као митрополија.²⁾

21. Вјенчацка и рудничка, или само рудничка.

Два архијереја рудничка спомињу се у сопочанском споменику,³⁾ а године 1632—1635, спомиње се и митрополија венчанска.⁴⁾ Село Рудник, гди је у старо време постојала варош тога имена, налази се близу Гор. Милановца, на реци Деспотовици. Северо-западно од Рудника, лежи планина вјенчац, а испод ње, налазе се развалине старе вароши.⁵⁾ Ту је на сву прилику и била катедра јепаркијска. — Кад је она уништена, — незна се. Варош Рудник, разорили су Турци у боју са Аустријанцима 1737. год. (Наставиће се).

1) Гласник XXV. стр. 45.

2) Дечанскій споменици, Ристића, стр. 39.

3) Гиљфердинг, у Запискама . . . р. 152. и 153.

4) У Даници од 1826. год. стр. 25. и Путешествије Јоак. Вујића, р. 340.

5) У Даници од 1826. год. стр. 25.

Разговор с децом о вери и моралу хришћанскоме.

(Наставак).

6. Поклонење мудраца.

Многи становници Витлејема и Јерусалима већ беху чули да се Спаситељ јавио међу људма. Но и незнабошци очекиваху да ће доћи на земљу велики посланик с неба. Нарочито се изгледало на ово у средњој Азији, где су Јудеји живели у ропству. А није могло ни бити, да би Господ, који подједнако љуби све људе, јавио за долазак Спаситеља једним само јудејцима а не и незнабошцима. Јест истина да ово своје одкривење није он дао свима незнабошцима, јер сви не беху спремни ни подготвољени да схвате ову високу истину. С тога је ову истину одкрио само онима, који су били у стању да је појме. У средњој Азији, на истоку од Јерусалима, беше много учевних људи, који су се занимали науком трудећи се да познаду истину. Ови људи звали су се *мудраци* или *волсви*. И овима који бар тражише истину, те тиме беху способнији од осталих да је могу поњати, милосрдни Господ јави за радосан и мио глас — да се већ родио Избавитељ и Спаситељ света.

Премудри Бог давао је своје *одкривење* људима на различите начине, али је свагда бирао такав начин, какав је био сродан и сличан духу и појму извесних лица, којима је своје одкривење жељео да саопшти. Па тако је поступио и у овој прилици. Јудеји вероваху у биће анђела, па зато им је Господ и послао своје одкривење преко анђела. Мудрацима персијским он већ шаље ту вест другојачије. Ови људи занимаху се са изучењем звезда небеских — *астрономијом*. Изучавајући ову науку, они тим самим изучаваху истину, правду. И много истине они нађоше у овој науци јер одкрише многе проналаске и многе путове небеских планета, али у многоме и заблудише и смешаше појам истине са појмом лажн. Они беху дошли до закључка, да живот човека зависи од тога, под којом се звездом он рађа, дакле да сваки човек има своју звезду, која се појави на небу чим се он роди и изчезне одма чим тај човек умре. Ако се дакле роди какав човек велики, то мора и велика звезда да се јави на небу, као и напротив — појав мале звезде, значило је по њиховом појму да се родило неки мали, без икаквога значаја човек. Код оваквог лажног појма о упливу небеских звезда на живот људски, природно је да су се ови мудраци старали да по звездама одређују и судбу свакога човека. Они су чекали да се јави с неба велики, необичан неки посланик, с тога

држаху да се мора претходно јавити велика, необична звезда, те да каже за долазак тог великог лица. Као људи који су тражили истину, ови мудраци бејаху у стању да схвате и појме истину. По заражени предрасудама они су је могли појмити тек тако, кад им се ова открије *пошатним за њих начином*. С тога им Господ и јавља ту истину на начин кога су они могли разумети, а на име: заповеда да се на небу видљивом појави Анђео у виду необичне, јасне звезде, која се кретала другојачије од осталих звезда.

Такав појав звезде био би непоштан другим људима; њега неби могли разумети ни пастири витлејемски; но мудраци су то потпуно разумели, па с тога и рекоше: „мора бити да је се јавно на земљи велики посланик божији?“ С тога и науме ићи и поклопити му се. И почем се одавно разнео глас, да ће се тај велики посланик божији јавити у Јудеји, то мудраци пођу управ туда, видећи уједно да и она необична звезда иде пред њима док их није довела до куће витлејему па ту и изчезла.

Дошав у Јерусалим мудраци почну распиткивати, гди је ново-рођени цар јудејски „ми смо, веле, видели звезду *његову* на истоку, па смо дошли да га поздравимо?“

Царем јудејским беше у то време идумејанин Ирод — човек препреден и жесток. Кад допре до њега глас о доласку мудраца, он се јако уплаши, јер мишљаше да ће му се сад изтргнути из руку управа и власт. Збунеше се у исто доба и сви јерусалимљани. Они знађаху да народ мрзи и на Ирода и на Римљане који га поставише за цара јудејског; да је народу прва и последња брига како ће се изчупати испод власти римске и да по овоме жудно игледаше еда ли ће већ доћи на земљу Месија — цар завојеватељ. С тога сад начелници јудејски — чујући гди се пита о некаквом новом цару, — природно су могли мислити, да ће народ дићи буну против Римљана, те ће тако римска војска доћи у Јерусалим па га разрушити и јудејце казнити као бунтовнике. Уплашени Ирод већ бејаше наумио до то дете ма којим начином погуби. Но најпре му беше нужно да дозна, гди се оно налази. С тога и сазива велики Синедрион (државни суд) и пита: *где је од прилике имао Христос родити се*. Ови му рекоше „у Витлејему Јудејском“, и за потврду свог мњења позову се на речи пророка Михеја.

Ирод сад знађаше за место у коме се Христос налази, само му још беше нужно да дозна и за његов узраст. Ирод поштоваше мудраце као људе научне, а и сам у неколико вероваше: да сваки човек има своју звезду. И с тога их сад дозивље к себи пита-

јући их на само, колико има од како се појавила та чудна звезда, еда би тако по појаву звезде одредило и узраст Исуса. И кад доби одговор од њих, он их пусти са речима: „Идите и изнађите младенца; но кад га поздравите, вратите се те и мени кажите, како би му и ја могао отићи на поздрав.“ С овим Ирод беше довољан држећи да ће већ наћи новорођеног цара јудејског.

Мудраци се опростише с Иродом и одоше у Витлејем. Но звезда, коју су они видели, иђаше опет пред њима, док напоследку стаде на једноме месту у Витлејему. Мудраци с радошћу уђоше у колебу и нађоше тамо младенца са Маријом мајком његовом, ту му се поклоне до земље и поднесу дарове *злато, тамјан и смирну* (злато — као цару; тамјан — као Богу; а смирну — као ономе, који је имао умрети за грехе свију људи, јер су Јудеји свакога мртваца купали и мазали миришљавом масти),

Мудраци беху готови да ову радост саопште свима па и самом Ироду, и већ се спремаху да ударе на Јерусалим и да Ироду кажу. Но анђео божији јави им се на сну и нареди да другим путем оду у своју постојбину, те да тако у овоме путу јаве и другима, који нису чули, да је се родио Спаситељ свету — Христос.

(Наставиће се).

Поглед по свету.

Сви јавни листови цариградски преузносе хвалом избор на патриаршески цариградски престо Јоакима II., садашњег патриара цариградског, а нарочито лист „Византис“, коме припадају по најбоља странка цариградских Грка. Они находе, да је црква добила у новом патриару — *муџа*, који гаји тврда начела и убеђења, који уме запитати и саслушати свакога, па и пак одржати *своје*, кад види и осети, да је то боље и корисније по народ и цркву, него оно, што би желели, да му наметну и протуре други, који окружавају његов дворца и имају утицај на управу и радњу патриаршије. Помињући ово, они сатим као да хоћеју да кажу да сво зло, које је до сад таласало цркву и уносило раздор у недра њена, изтицало је из ових узрока:

1. Што су се у управу цркве мешали људи са стране, који нису имали правог појма о делима духовним и црквеним па с тога нису ни умели да рукују с њима, а првашњи патриар Антим

VI. по слабости свога карактера нити је умео нити је могао да уклони од себе ове дворске улицице.

2. Што је се у управу цркве умешала и световна власт тражећи, да се у управу црквенску уведе туђ јелеменат, који подлази под калуп државних надзора, но који је у ствари савршено противан духу јеванђеља и божанственој мисији цркве.

Знајући лични карактер садашњег патриара Јоакима, као и то, да је он за неко време удаљен био са престола цариградске патриаршије, те тако као слободан пратилац свију тих смутњи и догађаја могао изучити и узроке због којих црква страдаше, а богме и људе, који су највише овај раздор сејали и неслогу распљивали — ови листови тврде, да ће патриар Јоаким расчистити све оне незгоде, разагнати од себе све оне паразите па у дружби са синодом и уређеним за дела црквенска *саветом* поболшати и довести у сугласност с духом и каноном сву радњу и дела православне патриаршије.

Није нам могуће несачувствовати оваквом лепом одзиву цариградских листова о будућој радњи ново избранога патриара Јоакима.

Но кад погледамо с једне стране на оне тежке прилике, које сада окружавају патриаршески престо, — прилике за које се тражи високи ум и не преодолјива одважност, те да се доведе црква у ред и очувају њена права, а с друге стране на дубоке године садашњег патриара Јоакима, који се примио тог места, једино с тога да — као што он сам рече, — не одрече послушност светој цркви, којој је он дужан служити: онда тешко да и он без искрене потпоре свесних родољуба — не уступи на скоро своје место новоме патриару.

Многи уписници питају, коме да предаду предплату на наш лист. Нека шаљу на име уредника ако им је то могуће; у противном случају сваки округ може слати на име свог окружног протојереја или намесника, које лепо умољавамо, да се приме те братске услуге и да нам у прикупљању предплате помогну.

Онима који су предплату оправили, послаћемо квите са идућим бројем.

Уредништво.